

ГИ ДЪО МОПАСАН МАЛКАТА БЪЧВИЧКА

Превод от френски: Атанас Драгиев, —

chitanka.info

На Адолф Таверние

Майстор Шико, кръчмар в Епревил, спря кабриолета си пред чифлика на баба Маглоар. Той беше четиридесетгодишен здравеняк, с червендалесто лице, с изпъкнал корем; минаваше за доста лукав човек.

Привърза коня си за един стълб на оградата и влезе в двора. Притежаваше имот, граничещ със земите на старата; за тия земи ламтеше отдавна. Беше опитвал много пъти да ги купи, но баба Маглоар упорито отказваше.

— Тук съм родена, тук ще умра — казваше тя.

Той я видя, че бели картофи пред вратнята. На седемдесет и две години, баба Маглоар беше суха, набръчкана, прегърбена, но неуморима като младо момиче. Шико я потупа по рамото приятелски и седна до нея на едно столче.

— Е, как я караш, майко, добре си, нали?

— Не много зле, а ти, татко Проспер?

— Е, е, ако не бяха болките, всичко щеше да бъде хубаво.

— Щом е така, добре.

И тя не каза нищо повече. Шико я гледаше как работи. Извитите ѝ като куки пръсти, възлести, твърди като щипки на рак, хващаха като в клещи възсивите картофи, сложени в една кошница, живо ги въртяха и белеха на дълги ленти с острието на един стар нож, който тя държеше с другата си ръка. Когато картофът ставаше съвсем жълт, тя го хвърляше във ведрото с вода. Три смели кокошки една след друга идваха до самите ѝ поли, грабваха беленките и побягваха назад с всичка сила, отнасяйки плячката в клюновете си.

Шико се колебаеше, неспокоен и затруднен, нещо се запъваше на езика му и не искаше да излезе. Най-сетне той се реши:

— Слушай, майко Маглоар...

— С какво мога да ти услужа?

— Тая фермичка още ли не искаш да ми я продадеш?

— Да не говорим за това. Не ме закачай. Казах ти вече, да не повтарям.

— Знаеш ли, намерих как да се погодим двамата.

— Как?

— Ето на, уж ми я продаваш, а пък ще си я запазиш. Не се ли сецаш? Ей сегичка ще ти обясня.

Старата престана да бели картофите и втрени в кръчмаря живи очи изпод увисналите си клепачи.

Той поде:

— Ще ти обясня. Ще ти давам всеки месец по сто и петдесет франка. Разбираш, нали, всеки месец ще ти нося тук, ей с това кабриолетче, по сто и петдесет франка. И нищо, нищичко не се е променило, ти си живееш тук, хич и не ме поглеждаш даже, нищичко не ми дължиш. Само си вземаш паричките. Става ли?

Той я гледаше с добродушно усмихнато лице.

Старата го наблюдаваше недоверчиво, стараяйки се да разбере клопката.

Попита:

— Хубаво, за мене парите, ами за теб? Фермата няма ли да я вземеш?

Той поде:

— Не си блъскай главата напразно. Ще си останеш тук, докато дядо господ ти даде животец. Ти си в къщичката си; само ще ми драснеш бележчица пред нотариуса, че след като се прибереш на небето, тя ще остане за мене. Нямах дечица, само внуци, но ти не ги обичаш май. Хайде, ще стане ли работата? Запазваш имотеца си, докато си жива, и си получаваш сто и петдесет франка месечно. Ще има печалбица, майко.

Старата беше изненадана, обезпокоена, съблазнена. Отвърна:

— Не казвам не. Само искам да си помисля. Ела другата седмица да поговорим. Ще ти кажа тогава дали съм съгласна.

Майстор Шико си отиде, доволен като цар, завладял ново царство.

Баба Маглоар се замисли. Не мигна цяла нощ. Четири дни я тресе треската на колебанието. Подушваше нещо лошо, но мисълта за сто и петдесетте франка месечен приход, за това звънко злато, което ще рукне в престилката ѝ, паднало сякаш от небето, без тя да прави нещо, я изгаряше от желание.

Тогава тя отиде при нотариуса и му разправи всичко. Той я посъветва да приеме предложението на Шико, но да иска вместо сто и

петдесет франка двеста и петдесет, тъй като чифликът струва най-малко шестдесет хиляди франка.

— Ако живеете петнадесет години — каза нотариусът и той ви плаща тази сума, ще ви изплати едва четиридесет и пет хиляди франка.

Старата изтръпна пред възможността да получава двеста и петдесет франка месечно. Но тя гледаше с недоверие, боеше се от хиляди непредвидени неща, скрити хитрости и остана при нотариуса до вечерта, като го отрупваше с въпроси и не се решаваше да си тръгне. Най-сетне му поръча да приготви документа и се върна замаяна, като че ли беше изпила четири чаши прясно ябълково вино.

Когато Шико дойде отново да чуе отговора, тя го накара дълго да я моли, като заявяваше, че не е съгласна, но същевременно я човъркаше отвътре да не би той да откаже да ѝ брой двеста и петдесет франка. Най-сетне, понеже той настояваше, тя обяви своите условия.

Той подскочи от отчаяние и отказа.

Тогава, за да го убеди, тя започна да разсъждава върху вероятната продължителност на своя живот.

— Няма да ме бъде повече от пет-шест години. Чукнаха вече седемдесет и три, а не съм и здрава. Миналата нощ насмалко щях да си отида. Сякаш тялото ми се изправяше. Трябваше да си легна.

Но Шико не се улавяше на въдицата.

— Хайде, хайде, стара хитрушо, здрава си като черковна камбанария, ще живееш най-малко сто и десет години. Ти ще ме погребеш и мене, истина ти казвам.

Целият ден мина в спорове. Но понеже старата не отстъпваше, кръчмарят най-сетне се съгласи да плаща двеста и петдесет франка.

На другия ден подписаха договора. И баба Маглоар поиска петдесет франка за черпня.

* * *

Изтекоха три години. Старата жена просто цъфтеше. Не беше остаряла нито с един ден и Шико започна да се отчайва. Струваше му се, че плаща рентата цял век и че е излъган, изигран, разорен.

От време на време ходеше на гости у чифликчийката, както хората ходят на нивата си през юли, за да видят дали житото е узряло

за сърпа. Тя го посрещаше с лукаво пламъче в очите. Би казал човек, че се наслаждава на ловкостта, с която го беше изиграла; той се качваше набързо в кабриолета и мърмореше:

— Няма ли най-после да пукнеш, стара вещице!

Не знаеше какво да прави. Като я гледаше, искаше му се да я удуши. Мразеше я с дивата и скрита омраза на ограбен селянин.

Тогава той затърси средство.

Най-сетне един ден отиде да я навести, трийки ръце, както някога, когато за пръв път ѝ беше предложил пазарлъка.

И след като поговориха няколко минути, той каза:

— Кажми ми, майко, защо не идваш понякога в къщи на обед, когато минаваш през Епревил? Хората лаят, казват, че не сме били вече приятели, мъчно ми става. Знаеш, у дома няма да плащаш нищичко. Не съм чак толкова стиснат, та за един обед... Когато ти се прииска, идвай, не се стеснявай, много ще се радвам.

Баба Маглоар не остави да ѝ повтарят и още на другия ден след разговора, като отиваше на пазар с каруцата, карана от нейния слуга Селестен, без да се стеснява ни най-малко, вкара коня си в конюшната на майстор Шико и поиска обещания обед.

Кръчмарят, светнал от радост, я посрещна като важна особа, поднесе ѝ пиле, кървавица, суджук, овчи бут и сланина със зеле. Скромна от детинство в яденето, живяла почти винаги с малко супа и кора хляб, намазана с масло, тя не бутна почти нищо. Шико настояваше разочарован. Тя също така не пи нищо. Отказа дори кафето.

Той настоя:

— Пийни си поне една чашчица ракийка!

— А, колкото за това, не отказвам.

Той се провикна, колкото му глас държи, през кръчмата:

— Розали, донеси най-тънката ракийка!

Слугинята дойде с една бутилка, украсена с лозов лист от хартия.

Той напълни две малки чашки.

— Пийни си, майчице, чудесничка е.

И горката жена започна да пие полека, на дребни глътки, сякаш за да задържи удоволствието. Когато изпразни чашата, тя я изцеди капка по капка и заяви:

— Наистина чудесна!

Не беше още спряла да говори и Шико ѝ наливаше втора чашка. Тя се наклони да откаже, но беше вече късно и започна да пие бавно, както първата чашка.

Той пожела да ѝ налее трета, но тя се възпротиви. Той настоя:

— Като млечице, майко, виж; аз си гълтам по десетина-дванадесет, без вреда. Като захар ти тече в гърлото. Нищо ти няма на главата, нищо и на корема. На езика ти се изпарява. По-добро нещо за здравето няма да намериш.

Понеже ракията ѝ хареса, тя отстъпи, но изпи само половин чашка.

Тогава Шико се провикна в порив на великодушие:

— Хм, щом ти харесва, майко, ще ти дам едно малко буренце. Искам да ти докажа, че сме добри приятели.

Добрата женица не се противопостави и се прибра малко пияна.

На другия ден кръчмарят влезе в двора на баба Маглоар и измъкна от дъното на колата малка бъчвичка, обкована с железни обръчи.

Сетне накара старата жена да опита съдържанието ѝ, за да покаже, че беше същата тънка ракийка. И когато изпиха по три чашки, тръгвайки си, той заяви:

— Щом се свърши, нали знаеш, майчице, има още. Не се стеснявай никак. Не съм стиснат човек. Колкото по-скоро я свършиш, толкова по-добре.

И се качи в кабриолета.

Върна се четири дни по-късно. Старата беше на вратата и тъкмо си режеше хляб за супата.

Той се приближи, каза добър ден и заговори близо до лицето ѝ, за да помирише дъха ѝ. Лъхна го на алкохол. Лицето му се озари.

— Я дай по една чашка от онова — каза той.

Чукнаха се два-три пъти.

Скоро се разнесе мълвата, че баба Маглоар се напива сама в къщи. Вдигаха я ту в кухнята, ту на двора или по пътищата из околността и трябваше да я пренасят в къщи безжизнена като труп.

Шико не я посещаваше вече и когато пред него ставаше дума за селянката, той мърмореше с натъжено лице:

— Какво нещастие човек да придобие на нейната възраст такъв навик! Когато остареем, нямаме сили да се съпротивяваме. Ще видите,

че това ще ѝ скрои някой номер.

И наистина това ѝ скрои номер. Тя умря на другата година през зимата, срещу Коледа, паднала пияна в снега.

Майстор Шико наследи чифлика, като заяви:

— Ако не беше се пропила, тая чифликчийка щеше да откара още десетина години.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.